

Det gör något med oss när tågen ständigt havererar

Häromveckan drabbades tågtrafiken av svåra störningar när Trafikverkets telefoni havererade. "I princip alla tåg i Sverige beordrades att långsamt ta sig till en station där de skulle stanna", skriver Expressen.

Samma vecka kom en rapport där Riksrevisionen uttalade svidande kritik mot Trafikverkets system för att motverka tågförseningar. "Pengar som kunde ha lagts på banunderhåll går i stället till administration av två system som enligt Riksrevisionen inte ens fungerar", sammanfattade DN. Samtidigt konstaterades att punktligheten för snabb- och fjärrtåg är "betydligt sämre" än för 20 år sedan.

Och så kom snön tillbaka, och kylan. Lagom till den helg då Trafikverket beslutat sig för att införa ett helt nytt digitalt planeringssystem som fått kritik för att det inte kunnat testas tillräckligt. Trafikverkets motdrag: man bad personalen att söndagsjobba gratis som "frivilliga informationsvärdar", avslöjar Expressen. Så kan man också krishantera, om man är ett statligt verk som jobbar med andras pengar.

Och samtidigt: nästa dåliga nyhet. SR rapporterar att SJ och MTR dragit in flera avgångar i den nya tidtabellen från den 11 december. Orsak: förarbrist.

Mina tankar går till Jori Helminen. Det var han som nyligen i DN berättade om hur såväl jobb som familjesituation dag efter dag undermineras på grund av att tågen inte fungerar. Mycket träffande kallade han det "vardagsterror", och jag tror att många svenskar känner igen sig. Maktlösheten i att stå på en perrong och se sina planer slås i kras, gång på gång, på grund av systematisk lågintensiv inkompetens. Planer som kan vara så anspråkslösa som att gå på ett möte eller träffa sina barn innan de somnar.

Jag tror att kollektivtrafikens ständiga fiaskon gör något med oss. I kriminalpolitiken talar man om trasiga-fönster-teorin: om små saker inte fungerar, kvarterets krossade rutor inte blir lagade, ökar risken för att kriminalitet får fäste.

Vad händer med människor som gång på gång ser att de lever i ett samhälle som inte ens kan ordna så att tåget till Strängnäs går i tid, eller går alls? Där ingen någonsin tycks avkrävas verkligt ansvar och ta konsekvenserna för de återkommande misslyckandena?

Vad tänker människor att detta innebär för samhället i stort, för makthavarnas förmåga att lösa andra, kanske ännu viktigare och mer akuta problem? Påverkar det deras tillit? Deras egen ansvarskänsla?

Vem vet, det kanske ordnar sig. Det obehagliga är att det känns som att det i så fall mest handlar om tillfällig tur.

Erik Helmerson

erik.helmerson@dn.se